

PRAKTISCHE LEKTION

Parafjalët e dyfishta - Wechselpräpositionen

Lektionskategorie: Mësime të gjuhës gjermane

Do të mësoni nëntë parafjalët që marrin herë kallëzore e herë dhanore, rregullin Wohin me kallëzore dhe Wo me dhanore, si dhe format e shkurtuara ins, im, ans dhe am.

Parafjalët e dyfishta - Wechselpräpositionen

Përmbledhje e mësimit

Nëntë parafjalë gjermane mund të marrin **ose kallëzore ose dhanore**. Zgjedhja nuk varet nga parafjala, por nga *kuptimi*: nëse ka lëvizje drejt një vendi, përdoret kallëzorja; nëse tregohet vendndodhje e qëndrueshme, përdoret dhanorja. Ky është një nga rregullat më elegante të gjermanishtes dhe njëkohësisht një nga më të vështirët për folësit e shqipes.

Çfarë do të mësoni?

- Nëntë parafjalët e dyfishta.
- Rregullin *Wohin?* → kallëzore, *Wo?* → dhanore.
- Çiftet e foljeve *stellen/stehten, legen/liegen, setzen/sitzen*.
- Format e shkurtuara.

Nëntë parafjalët

Parafjala	Shqip	Parafjala	Shqip
an	pranë, në (sipërfaqe vertikale)	über	mbi
auf	mbi (sipërfaqe horizontale)	unter	nën
hinter	pas	vor	para
in	në (brenda)	zwischen	midis
neben	pranë	—	—

Rregulli themelor

Pyetja	Kuptimi	Rasa	Shembull
Wohin? (për ku?)	lëvizje drejt një vendi	Akkusativ	<i>Ich gehe in die Schule.</i>
Wo? (ku?)	vendndodhje, pa lëvizje	Dativ	<i>Ich bin in der Schule.</i>

Gjermanisht: Ich hänge das Bild an die Wand.

Shqip: Unë e var tablonë në mur. (*lëvizje* → *kallëzore*)

Gjermanisht: Das Bild hängt an der Wand.

Shqip: Tabloja varet në mur. (*vendndodhje* → *dhanore*)

Kujdes: **kjo strukturë nuk përkthehet fjalë për fjalë.** Në shqip të dyja fjalitë përdorin *në mur*; gjermanishtja i dallon me rasë. Prandaj duhet menduar gjithmonë: a ka lëvizje drejt një pike, apo po përshkruaj një vend?

Çiftet e foljeve

Lëvizje (kallëzore)	Vendndodhje (dhanore)	Shqip
stellen (vendos në këmbë)	stehen (rri në këmbë)	vendos / qëndron
legen (shtrij)	liegen (rri shtrirë)	shtroj / rri
setzen (ul)	sitzen (rri ulur)	ul / rri ulur
hängen (var)	hängen (rri varur)	var / varet

- Ich **stelle** die Flasche **auf den** Tisch. — E vendos shishen mbi tavolinë.
- Die Flasche **steht auf dem** Tisch. — Shishja qëndron mbi tavolinë.
- Ich **lege** das Buch **auf den** Tisch. — E vë librin mbi tavolinë.
- Das Buch **liegt auf dem** Tisch. — Libri ndodhet mbi tavolinë.

Format e shkurtuara

Kallëzore	Shkurtimi	Dhanore	Shkurtimi
in das	ins	in dem	im
an das	ans	an dem	am
auf das	aufs	—	—

Ich gehe **ins** Kino. — Shkoj në kinema. / Ich bin **im** Kino. — Jam në kinema.

Përdorim jo hapësinor

Kur parafjala nuk tregon vend, rasa është e ngurtësuar dhe duhet mësuar përmendsh:

- am Montag, im Januar, in einer Woche — kohë, gjithmonë dhanore.
- warten **auf** + kallëzore — pres dikë.
- denken **an** + kallëzore — mendoj për dikë.

Gabime të zakonshme të folësve të shqipes

Gabimi	E saktë	Shpjegimi
Ich gehe in der Schule.	Ich gehe in die Schule.	lëvizje → kallëzore

Gabimi	E saktë	Shpjegimi
<i>Ich bin in die Schule.</i>	Ich bin in der Schule.	vendndodhje → dhanore
<i>Das Buch liegt auf den Tisch.</i>	... auf dem Tisch.	<i>liegen</i> tregon vendndodhje
<i>Ich lege das Buch auf dem Tisch.</i>	... auf den Tisch.	<i>legen</i> tregon lëvizje
<i>in Montag</i>	am Montag	ditët marrin <i>an</i> + <i>dhanore</i>

Krahasimi me gjuhën shqipe

Shqipja e dallon lëvizjen nga vendndodhja me **foljen**, jo me rasën: *shkoj në shkollë* kundrejt *jam në shkollë*. Parafjala mbetet e njëjtë. Gjermanishtja e shpreh të njëjtin dallim me **rasën**, prandaj folësit e shqipes duhet të mësojnë të mendojnë në një kategori të re.

Përmbledhje e shkurtër

- Nëntë parafjalë: *an, auf, hinter, in, neben, über, unter, vor, zwischen*.
- Wohin?* → kallëzore; *Wo?* → dhanore.
- stellen/legen/setzen* → kallëzore; *stehen/liegen/sitzen* → dhanore.
- Shkurtime: *ins, im, ans, am*.

Këshilla praktike për ushtrime

- Përshkruani dhomën tuaj: çdo fjali kërkon dhanore. Pastaj zhvendosni sendet: çdo fjali kërkon kallëzore.
- Mësoni çiftet e foljeve në dyshe; ato e zgjidhin rasën vetvetiu.
- Bëni pyetjen *Wohin?* ose *Wo?* para se të zgjidhni nyjën.